

SPREGOVORIMO V SKUPINI O NASILJU NAD STAREJŠIMI

Društvo ZRNO

Voditeljice in voditelji skupin v programu Skupine starih ljudi za samopomoč se pri vodenju srečujejo s stiskami in težavami članic in članov skupin. Ob doživljanju stiske sočloveka se tudi voditelj lahko znajde v stiski, če nima podpore in orodij za razreševanje kriznih situacij.

Priročnik z naslovom »Spregovorimo v skupini o nasilju nad starejšimi« vsebuje smernice, ki so lahko voditelju v pomoč pri odločanju in ravnanju v premeru, ko pri članu/ici posumi, da doživlja nasilje ali pa žrtev nasilja to zaupa skupini.

Nasilje je zloraba moči, ki lahko zajema fizično, psihično, socialno, spolno, čustveno in materialno zlorabo. Ko je oseba v podrejenem položaju, ji to pogosto povzroča hude čustvene stiske.

Najpogostejše oblike nasilja:

- **Fizično:** obsega uporabo fizične sile; udarci, lasanje, porivanje, tresenje ..., ki povzroči bolečino, strah, ponižanje.
- **Spolno:** ravnanje s spolno vsebino, ki je v nasprotju z željami osebe, ki je v to prisiljena ali pa zaradi svojega razvoja ne razume pomena tega dejanja.
- **Psihično:** žalitve, grožnje, kričanje, ustrahovanje, poniževanje, dajanje občutka manjvrednosti, ogrožanje.
- **Ekonomsko:** kraja, ponarejanje podpisov, neupravičen nadzor ali omejevanje pri razpolaganju z lastnim premoženjem.
- **Zanemarjanje:** ne zagotavljanje osnovnih potreb po vodi, hrani, osebni higieni, zdravilih, ali zapustitev starejše osebe v stanovanju in socialnih ustanovah.

Opozorilni znaki, ki kažejo, da je oseba v stiski in težavah ali da morda doživlja nasilje:

Spremenjeno vedenje, depresivno razpoloženje, tesnoba, zmedenost, zadržanost na skupini, odmikanje od določenih tem pogovora.

Nepojasnjene modrice, opekline, ureznine, brazgotine.

Pomanjkanje osnovnih medicinskih pripomočkov, kot so palice, bergle, slušni aparat, zdravila ...

Socialni umik od bližnjih oseb, družine, prijateljev, skupine ...

Slabša osebna higiena (pri osebah, ki potrebujejo pomoč) in zanemarjen izgled.

Nenadne spremembe v finančnem stanju, neplačane položnice, prekomerno dvigovanje gotovine, težave prispevati za kavico na srečanjih skupine.

Pozornost namenjena osebi v skupini, za katero sumimo, da doživlja nasilje:

- V voditeljski vlogi je pomembno, da svoje člane/ice skupine na srečanju dobro opazujemo, saj nam bo ta pozornost omogočila, da prepoznamo osebo v stiski.
- Vzpostavljen zaupen odnos in občutek varnosti v skupini sta ključna.
- Ob zaznavi opozorilnih znakov, ki kažejo na doživljanje nasilja, izberemo temo nasilje na naslednjem srečanju skupine.
- V primeru, da sumimo, da oseba doživlja nasilje, jo lahko povabimo na individualni pogovor.

Koraki za ravnanje v primeru, ko voditelj/ica skupine sumi ali ve, da član/članica doživlja nasilje:

- Na skupini odpremo temo o nasilju nad starejšimi. Pri tem poudarimo, da gre pri nasilju za zlorabo moči in da je za nasilje vedno odgovoren tisti, ki ga povzroča. Večina nasilja se prične kot verbalna oblika nasilja. Pogovarjamo se, kako le to vpliva na človeka, kako se ob tem počuti. Kot voditelji poudarimo zaupnost, ki velja na skupini in da smo opora drug drugemu. Velika verjetnost je, da se ob tem odpre kakšna zgodba o doživljanju nasilja iz preteklosti. Pomembno je, da smo pozorni na osebo, ki zgodbo podeli, aktivno poslušamo in smo pri tem empatični.
- Voditelj/ica da jasno sporočilo, da se nasilje ne dogaja samo določeni skupini ljudi in da so povzročitelji v večini svojci oz. družinski člani. Kjer otroci izvajajo nasilje nad svojimi starši, je prisotno veliko sramu. Starši imajo občutke krivde, ker naj bi svojega otroka »slabo« vzgojili. Žrtev nasilja je lahko vsakdo, tudi na videz urejene osebe, z dobrim ekonomskim statusom, ne glede na spol, starost, versko prepričanje... Nasilje je vsekakor potrebno zaustaviti.
- Voditelj/ica se lahko z osebo, za katero sumi, da doživlja nasilje, osebno pogovori, če meni, da bo tako lažje spregovorila ali pa če oseba sama izrazi to željo.

Koraki za ravnanje v primeru, ko voditelj/ica skupine sumi ali ve, da član/članica doživlja nasilje:

- Če član ali članica brez opravičljivih razlogov ne prihaja več na skupino, nas pa to zelo skrbi in sumimo, da doma doživlja nasilje, osebo naprej pokličemo po telefonu. Če je nedosegljiva ali s slišanim ne bomo zadovoljni in nas bo še vedno skrbelo, se lahko odločimo za nenapovedani prijateljski obisk na domu. Lahko je skupinski ali pa ga opravi voditelj/ica. Ob zaznavanju zanemarjanja ali druge vrste zlorabe oz. nasilja se povežemo z inštitucijami, kot so center za socialno delo in/ali policija.
- V primeru izpovedi nasilja s strani žrtve, le to vzamemo resno in aktivno poslušamo. V svoji vlogi nudimo vso potrebno pomoč in čustveno oporo. Če se izpoved zgodi na skupini, pogovor usmerjamo tako, da podporo nudijo tudi drugi člani skupine. Skupaj se pogovarjamo o možnih rešitvah in vzpodbujamo celotno skupino za nudenje čustvene in druge opore pri reševanju stiske. Izražena podpora voditelja in članov skupine bo osebi, ki nasilje doživlja, lahko pomagala pri reševanju situacije. Hkrati pa bo lahko opogumila udeležence v skupini, da se odzovejo na morebitna nasilna ravnanja v svojem okolju.
- Kot voditelji se trudimo, da spodbujamo žrtev nasilja, da nasilje prijavi. Na skupini se lahko dogovorimo, kdo ji bo nudil spremstvo v postopku prijave, če bi ga želela. Če žrtev sama ne zmore prijave, pa lahko to, glede na dogovor z njo, naredi tudi voditelj oz. član/ica skupine.

Vloga voditelja/ice je, da se o nasilju odkrito pogovarjamo, ga ne zanikamo, ne minimaliziramo, nudimo žrtvi nasilja podporo, morebitno spremstvo ob prijavi nasilja oz. nasilje prijavimo sami. Kot prijavitelji nismo dolžni raziskovati ali biti prepričani o tem, kaj se dogaja in ali je izpoved resnična. To je naloga policije. Prijava je lahko tudi anonimna.

Stiske ter težke življenjske izkušnje članov/ic v skupini se voditeljev/ic dotaknejo. Prisotni so lahko občutki strahu in nemoči. Tako kot člani/ice delijo svoje zgodbe v skupini ima tudi voditelj/ica možnost podeliti svoje doživljanje z drugimi voditeljicami na srečanjih intervizijske skupine.

